

for at gaae ved Siden af Bognen; thi i hiint Tilfælde kunne Hestene og Lide betydeligt mere. Men een Ting maa ikke oversees, den nemlig, at Arbeidet fremmes betydeligt, paa samme Tid det gjøres saa meget bedre, og det bliver da altid Hovedsagen.

Min Mening er: at Rundharven letter Agerbruget, og forøger Productionen. Min Mening er ogsaa, at enhver fordomsfri Landmand vil hæve sit Jordbrug ved at benytte Midlerne dertil, uanset om disse komme fra den ene Side af Kompasset eller den anden.

Glaugaard ved Haderslev, d. 26 Novbr. 1849.

P. L. Wiimbh.

Noget om Danmarks Handels=Om= f etning, samt Told= og Consumtions= Indtægter i 1848.

Iblandt statistiske Efterretninger turde formeentlig de ansees at henhøre iblandt de interessanteste, som gaae ud paa at vise, ikke blot Befolkningens Størrelse i en Stat og den Grad af materiel Velvære, som Nationens M sse nyder, men tillige paa hvilket Culturtrin denne i det Hele befinder sig. Imidlertid lader det Sidste sig ikke let oplyse og fremstille ved Talstørrelser; thi rigtignok har man f. Ex. fra Frankrig og andre Lande seet Opgivelse af, hvormange Individer der iblandt et vist Antal til Hæren udstrevne Soldater havde lært at l se eller der tillige kunde nogenlunde udtrykke deres

Tanker skriftligt, men deslige Data have, om de end i og for sig ere nøiagtige, i Almindelighed kun ringe praktisk Værd og Betydning, idet man ikke deraf lærer, hvad der dog vilde være vigtigt at vide: hvorvidt en nogenlunde tilfredsstillende Grad af moralsk og intellektuel Dannelse saavel som af den specielle Fagdannelse, der betinger Næringsveienes hensigtsmæssige Uøvelse, er udbredt iblandt Menigmand. I saa Henseende er det langt fra heller ikke nok at vide Antallet af Almueskolerne og af de disse besøgende Børn, efterdi Underviisningens Frugter saa væsentligen afhænge baade af Læreres og Elevers Evner og Flid.

Oplysninger om en Stats Handelsomsætning især med Udlandet kunne derimod lede til nogen Kundskab om den Indsigt og Dygtighed, hvormed dens betydeligste Erhvervsilder benyttes og om det Omfang af Nydelser, hvorved Nationen formaaer at gjøre sig Livet behageligere. Og da Erhvervelse af den intellektuelle Dannelse tildeels betinges af ydre Vilkaar, tør man af disse nogenlunde gunstige Standpunkt være berettiget til at drage lovende Slutninger ogsaa ihenseende til hiin. En stor Indførsel og Forbrug af fremmede Vare, især saadanne, der ikke ere egentlige Fornødenhedsartikler, tyder paa Velstand hos det paagældende Lands Indvaanere, og at denne maa saavel som Folkemængden være ikke lidet tiltagen i Danmark, bestyrkes nok som ved de nedenanførte Talstørrelser, uddragne af det statistiske Tabelværk, navnlig dets paa Finansministeriets Foranstaltning nylig udfomne sidste (18de) Hefte. De hidrage derhos til at oplyse om Landets

Resourcer og til at vise, at disse benyttes med vorende Bindstibelighed og Held; fremdeles til at antyde det tiltagende Forbrug i Kjøbstæderne af de af Landets egne Frembringelser, hvorpaa der hviler Consumtionsafgift.

Efterat Statens Borgere af de forskjellige Samfundsklasser ere ved den nu indførte friere politiske Forfatning bleve kaldede til en activ og besluttende Deeltagelse i Landets Styrelse, maa det være ogsaa Landbostanden magtpaaliggende at gjøre sig nøiere bekendt med saadanne statistiske Data, som de her kortelig fremsillede, og de tør derfor antages at ville interessere nærværende Tidsskrifts Læsere.

Den Varequantitet, som efter Toldlisterne i Aaret 1848 har været Gjenstand for Kongerigets Handelsomsætning, ved Indførsel og Udførsel, med udenlandsk og toldfrie Steder, har i det Hele udgjort 1,270,012,634 Pund, til en Værdi af 37,806,701 Rbd.

Antallet af indgaaede og udgaaede Skibe (Dampskibe undtagne) under dansk Flag var:

a) i indenlandsk og udenlandsk Fart.

36,502 paa 526,106 Com. Væster med en Varebestuvning af
308,123 Com. Væster.

Deraf: b) i indenlandsk Fart.

30,501 paa 359,491 Com. Væster med en Varebestuvning af
175,226 Com. Væster.

c) i udenlandsk Fart, meest paa England, Norge, Sverrig.
6001 paa 166,609 Com. Væster med en Varebestuvning af
132,597 Com. Væster.

De fleste fremmede Skibe, som ankam eller afgik,

have været norske og svenske samt endeel engelske og hollandske.

Handelen og Skibsfarten paa England har i 1848 mærkeligen udviklet sig under Krigsforholdet med Tydskland og Blokaden af de nordtydske Havne, idet Værdien af Vareomsætningen mellem Danmark og England har været 71 Procent større i 1848 end i 1847; Vareimporten fra England har udgjort 19 Procent af Kongeriget's hele Import, istedetfor tidligere kun 9½ Procent, og Exporten til England c. 52 Proc. af den hele Udsørsel, imod 37 Proc. tidligere.

Stigningen i Importen viser sig især i Bomulds-garn og Bomuldsmanufacturvare, Pinned og Uldmanu-facturer, Jern og Jernvare, Steenful, Thee, Tobak, Cochenille og Indigo. Dog maa bemærkes, at For-bruget i Danmark af de 3 Hovedartikler Jern, Steenful og fremmede Uldmanufacturvare i 1848 paa Grund af Krigsforholdene har været meget over, hvad det under almindelige Forhold vilde have været. — I Ex-porten har Stigningen viist sig ved Hornqvæg, Kjøb, Kornvare og Smør.

Derimod er Indsørselen fra Hamborg betydeligt aftaget, thi medens der i 1847 directe indførtes fra Hamborg Vare til en Værdi af 2,001,163 Rbd. og transito over Kiel til en Værdi af 4,156,096 Rbd., var den directe Indsørsel fra Hamborg i 1848 kun af Værdi 701,783 Rbd. og transito over Kiel kun 653,829 Rbd. Aftagelsen har væsentlig viist sig ved de oven-nævnte Vareartikler.

Til Production af indenlandff Brændeviin er i Kjøbstæderne anvendt:

287,710	—	Lispund Hvede.
1,156,355	—	Rug.
1,888,117	—	Byg.
998,469	—	Malt.
68,359	—	Havre.
3,685	—	Boghvede.
20,381	—	Bælgfæd.
c. 219,682	—	Lbr. Kartofler.

Det samlede Forbrug af indenlandff Brændeviin har været 18,820,417 Potter.

Forbruget af Hvede til Brændeviin har i de sidste Aar været i Aftagende og var navnlig i 1848 paafaldende ringere end det tidligere pleiede at være; hvori- mod Forbruget af Byg til samme Anvendelse er betydeligt tiltaget i de sidste Aar. — Kartoflers Benyttelse til Brændeviin var i Tiltagen, men astog igjen fra 1845, sandsynligviis som Følge af Kartoffel-Sygdommen.

Brændeviinsconsumtionen har i 1848 indbragt i Formalings- og Redstabsafgift, Netto 980,788 Rbd., som er 77,489 Rbd. mere, end denne Afgifts Middelbeløb for de sidste 10 Aar.

Af andre vigtigere consumtionspligtige Gjenstande har Netto-Indtægten i Landets Kjøbstæder med en Befolkning af tilsammen 268,609 Indvaanere*) været

*) Deraf: Kjøbenhavn 126,787, Odense 10,238, Helsingøer 7995 og Aarhus 7864. De øvrige Kjøbstæder have saaledes i det Hele (Bornholm deri unbtagen) et Indvaanersantal af 115,725.

i 1848 saavel som for 10 Aar siden, og i Gjennemsnit af de sidste 10 Aar:

	Middeltal for de sidste 10 Aar		
	i 1848. Rbd.	i 1839. Rbd.	1839-1848. Rbd.
af Brød, Gryn, Meel, Stivelse etc.	272,215.	192,227.	225,998.
- Kjød	116,043.	102,247.	111,262.
- Æl	87,191.	99,119	86,577. *)
- Smør	80,998.	57,631.	65,398.
- Brænde og Tørv	29,712.	30,970.	30,292.
- Kartofler	20,160.	12,139.	20,031.
(deraf ifkun 265 Rbd. for Kartoffelmeel).			
- Færre	18,800.	18,252.	19,696.
- Havre	18,789.	13,023.	14,735.
- Ærter	10,419.	5,932.	5,957.
- Ost	9,943.	8,031.	10,094.
- Fæst	8,629.	9,557.	9,941.
- Huder og Skind	8,487.	4,678.	6,697.
- Halm	8,143.	6,299.	7,157.

Mærkeligt er det i Kjøbstæderne tiltagende Forbrug af Hvede til Brød; medens dette i 1839 kun var 674,085 Pispund, hvoraf Afgiften udgjorde 77,077 Rbd., var det i 1848 1,257,589 Pisp., hvoraf Afgiften udgjorde 140,164 Rbd. Forøgelsen er saaledes c. 90 Procent i Løbet af de sidste 10 Aar, foruden at der i 1848 er indført deels fra Udlandet og deels fra Ham-

*) Denne Afgift er successive dalet og var i 1847 kun 65,035 Rbd., men steg derimod igjen som anført i 1848.

broes Mølle over 35,400 Ris pund Meel. — Det kan ikke paatvivles, at der ogsaa paa Landet forbruges betydeligt mere Hvedebrød nu end tilforn, hvortil blandt andet de mange i den nyere Tid paa Landet anlagte Bagerier vistnok have bidraget meget. — Stædernes Forbrug af Rugbrød er isøvrigt ved Siden af hiin Forøgelse ingenlunde aftaget, men tvertimod ikke ubetydeligt tiltaget. — Det Samme gjælder om to andre vigtige Fødemidler: Kjød og Smør.

Totalbeløbet af Consumtionsafgifterne har — iberegnet den for Brændeviinstilvirkningen indkomne ovenanførte Sum — været 1,709,010 Rbd. som overstiger Middelbeløbet af disse Afgifters samlede Sum i de sidste 10 Aar med c. 152,000 Rbd. Denne Statskassens Indtægt er, i Forbindelse med Toldintra-derne, forlods bleven anvendt til Statsgjældens Forrentning og Afbetaling. Gaae vi noget over 100 Aar tilbage, da finde vi, at Consumtionsindtægterne under Kong Christian den 6te kun vare c. 340,000 Rbd; i 1764 vare de stegne til henimod 500,000 Rbd.

Al Indførselsartikler ere følgende med Hensyn til den deraf gaaende Told at henregne iblandt de vigtigste; i Aaret 1848 har Afgiften deraf været:

Klæde og andre uldne Vare . . .	478,658 Rbd.	1 §.
Bomulds-garn	38,478	— 75.
Bomuldsmanufacturvare	266,886	— 56.
Linnede Vare (Traad, Garn, Lær-		
red, Dreil etc.)	56,103	— 53.
Suffer	501,066	— 41.

Kaffe og Cichorie	249,904 Rbd.	92 p.
Viin	207,451	— 48.
Druebrændeviin og Rom	164,372	— 46.
Jern og Jernvare (Søm, Plader etc.)	117,029	— 22.
Tømmer og Trævare	219,120	— 78.
Salt	110,826	— 59.
Steenful	60,665	— 26.
Thee	50,093	— 38.
Tobak	114,106	— 95.

Vare=Indførselen i 1848 i samlet Dvantitet og Værdi angives saaledes:

	Dvantitet.		Officiel Værdi.	
	Samlet Indførsel.	Klareret til Consumtion.	Samlet Indførsel.	Klareret til Consumt.
	Pund.	Pund.	Rbd.	Rbd.
Kongeriget Danmark .	705,010,746	696,905,125	23,333,911	25,128,208
Deraf Kjøbenhavn .	359,086,503	315,947,696	17,578,359	16,397,824

Totalbeløbet af Indførselstolden var i 1848, ifølge Statsregnskabet, omtrent 3 Millioner; for 10 Aar siden, nemlig i 1839, udgjorde det c. 1,814,000 Rbd.

Udførselen af de vigtigste Artikler har været:

i 1842. i 1848.

Kreaturbeen	4,838,585 \mathcal{F} .	2,781,890 \mathcal{F} .
Fleſt	1,287,281 -	939,857 -
Heste	549 Stf.	683 Stf.
Hornqvæg og Kalve .	872 -	894 -
Faar og Lam	993 -	1,000 -

	i 1842.	i 1848.
Hørfær og Kornfær	14,609 Tdr.	1,603 Tdr.
Riød	1,243,905 R	994,326 R
Kornvarer*):		
Boghvede . . .	186 Tdr.	9,081 Tdr.
Byg	687,842 -	1,409,064 -
Erter	41,676 -	163,013 -
Havre	196,866 -	415,877 -
Hvede	45,838 -	227,999 -
Rug	**)	429,922 -
Biffer	6,780 Tdr.	32,429 -
Øryn.	16,900 -	3,873,781 R
Meel	3,100 -	933,388 -
Oliefager	1,921,348 R	1,308,120 -
Øst	123,024 -	61,959 -
Rapsfæd og Røefær	119,672 -	29,750 -
Skind og Huder .	1,800,555 -	1,134,260 -
Smør.	13,448 Tdr.	10,513 Tdr.
Sviin og Grise . .	2,604 Stk.	613 Stk.
Uld (derunder Kalf-		
og Krædsuld) . .	1,520,866 R	1,806,576 R

*) Talt i uformalet og formalet Tilstand: i 1842 = 1,085,796 Tdr.; i 1848: 2,731,941 Tdr.

***) I 1842 oversteeg Indførselen af Rug Udførselen med 54,747 Tdr.; nævnte Kar var i det Hele iblandt de mindre heldige, ihenseende til Kornexporten. I 1841 var denne ikke lidet større, saasom af Hvede 124,657 Tdr., Rug 178,308 Tdr., Byg 806,470 Tdr., alt Netto. Den samlede Overfluds-Udførsel af Kornvare udgjorde i 1841: 1,445,989 Tdr., derunder ogsaa 89,835 Tdr. Rapsfæd og Røefær.

i 1842.

i 1848.

Brændeviin af Korn

og Kartofler 582,620 Potter. 84,727 Viertler.

Kartofler 114,905 Edr. 9,292 Edr.

Brød 1,798,800 \mathcal{R} 2,597,959 \mathcal{R}

Gjødning . . . for 15,359 Rbd.

Lin-, Rap- og Røe-

Olie 47,742 \mathcal{R}

De ovenansførte Dvantiteter Kornvare ere for Aaret 1842 Netto-, men for 1848 Brutto-Udførslen, hvilken sidste dog kun afviger lidet fra Dverfstuds-Udførslen af uformalede Kornvare. Indførslen i disse tvende Aar fra Hertugdømmerne og Udlandet var:

i 1842.

i 1848.

Hvede 27,740 Edr. 1,987 Edr.

Rug 117,533 — 5,125 —

Byg 9,206 — 801 —

Havre 4,867 — 1,274 —

Boghvede 25 — 2,170 —

Erter 905 — 156 —

Biffer 4,987 — 161 —

Rapsfæd og Røefrø 920 — 43 —

Hørfrø og Kornfrø 2,535 — 5,617 —

Gryn 1,613 \mathcal{R} 9,163 \mathcal{R}

Meel (meget deraf fra

Hambroes Mølle) 127,630 — 566,610 —

Forsaaavidt der forekommer mærkelig Forskiel paa Dvantiteterne af de i enkelte Aar udførte Artikler, da kan den naturligviis for en Deel hidrøre fra den paagjældende Aargangs Bestaaffenhed og andre tilfældige Omstændigheder.

Dog kan bemærkes, at Udførslen af Kreaturbeen er betydeligt aftagen efterat de Beholdninger af Been, der fandtes paa de Steder især udenfor Hovedstaden, hvorhen Gade-Renovationen udføres, ere efterhaanden blevne udtømte formedelt flittig Samlen ved Fattigfolk. — Exporten af Skind og Huder er i Aftagen som en Folge af de indenlandste Garveriers Dpfømt. — At der af Flest, Kjød og Smør er i 1848 udført mindre end sædvanligt, har især sin Grund i Krigsforholdene, idet Meget deraf medgif til Armeernes Forsyning.

Jøvrigt viser den forestaaende Oversigt, at Landet ved Siden af at kunne tilfredsstille sin egen stadigt voksende Befolknings Behov for dets vigtigste Producter*), tillige har især af Kornvare havt et forøget Overflud til Export, hvilket ingensinde tilforn har været saa betydeligt som i 1848. Anstilles Sammenligningen med en tidligere Tid, da viser denne Forøgelse sig i en endnu mere paafaldende Grad, navnlig hvad Kornvare

*) Befolkningen forøgedes i de 5 Aar 1841—1845 med 67,300 Mennesker og var i sidstnævnte Aar 1,350,327, hvilket Antal, eftersom Folkemængden hos os er i den nyere Tid stegen omtrent 1 Procent aarlig, — vel kan antages at være i de sidstafvigte 4 Aar rigelig forøget med 13,450 Individer eller ialt med c. 54,000, saa at Danmarks nuværende Folkemængde tør anslaaes til omtrent 1,404,000. Antages nu, overensstemmende med vore nyere statsøkonomiske Forfattere, hvert Menneskes aarlige Forbrug af Kornvare her i Landet i Gjennemsnit til $3\frac{1}{2}$ Lønde, som maaskee endda er lavt regnet, udfordres der til den nævnte Befolknings Forsyning hermed i Løbet af et enkelt Aar 4,914,000 Lønder Korn af alle Slags.

angaae. Før de i Aaret 1784 paabegyndte Landboreformer udførtes, antages Dverfskudet til Export kun at have været 600,000 Tdr. aarlig, og det af mindre værdifulde Kornsorter. Paa den Tid fandt Regjeringen sig endog flere Gange foranlediget til at lade udgaae Forbud mod Udførsel af Kornvare, som jevnlig stode i meget høi Priis især i Begyndelsen af dette Aarhundrede. Total-Udførselen af Kornvare baade fra Kongeriget og Hertugdømmerne udgjorde efter et Middeltal af de 10 Aar 1826—1835: 1,704,133 Tdr., og i Decenniet 1830—1839: 1,803,071 Tdr.; i det sidstnævnte Tidsrum var Dverfskudsudførselen 1,683,500 Tdr. aarlig.

I det Hele taget have vore udførte Kornvare vundet betydeligt i Dvalitet. — At Byg er vor vigtigste Kornart giver sig nøjsom tilkjende ogsaa ved den Dvervægt det indtager iblandt disse Udførselsartikler. — Det meste Byg afftibes fra Sjælland, den meste Hvede og Bælgsæd fra Polland og Smaaøerne, den meste Rug og Havre fra Jylland. Se

Af de i 1848 udførte Kornvare er som sædvanligt i de sildigere Aar den allerstørste Deel gaaet til England, som alene af Byg har modtaget over 934,000 Tdr., af Havre over 394,000 Tdr. og af Hvede c. 210,000 Tdr., foruden hvad dertil er sendt i formalet Tilstand, nemlig c. 29,600 F Gryn og 70,000 F Meel. Af Rugen er det Meste gaaet til Norge og Sverrig, nemlig 284,518 Tdr. Ogsaa til vore nordlige Bilande (Island, Grønland og Færøerne) gaae